BOUTERBODE

Nr. 47 ~ een uitgave van het Paulus Archief ~ **december 2011**

TENTOONSTELLING MET TWEE GEZICHTEN

BIJZONDERE KIJK OP HET OEUVRE VAN JEAN DULIEU

Op dinsdag 15 november vond in Het Nederlands Stripmuseum Groningen de opening plaats van een grote tentoonstelling over het oeuvre van Jean Dulieu. De honderden originele werken, bijeengebracht door het Paulus Archief met medewerking van enkele verzamelaars, geven een interessant beeld van de ontwikkeling van Paulus de boskabouter. Wat weinigen weten is dat Jean Dulieu daarnaast ook veel vrij werk maakte. Bijna de helft van het geëxposeerde materiaal bestaat dan ook uit nooit eerder getoonde tekeningen, die niet aan de verhalen uit het grote bos zijn gerelateerd.

Bij het verkrijgen van de opdracht om deze tentoonstelling in te richten, realiseerde het Paulus Archief zich terdege dat het afhankelijk zou zijn van andere collecties om een en ander mogelijk te maken. Al vrij snel kregen we hulp van George Pape, die een belangrijke verzameling origineel werk van Jean Dulieu bezit. Met zijn bijdrage en de steun van nog drie andere collectioneurs was het archief vervolgens in staat om de kunstzinnige activiteiten van Jean Dulieu goed in beeld te brengen. Daarbij werd gekozen voor verschillende invalshoeken. Zo is er het chronologische verhaal vanaf de eerste Paulus-schetsjes, langs stripverhaal en tijdschriftpublicatie tot en met de boekillustraties. Tevens is er aandacht voor speciale onderwerpen zoals schetsen, Sinterklaas-tekeningen, uitvinders en reclame.

Meer dan alleen Paulus

Naast Paulus tekende Dulieu heel veel andere illustraties, die slechts bij uitzondering de publiciteit haalden. Ook dit werk is in Groningen te zien.

(zie verder pagina 3)

POPPEN, EIEREN EN EEN TYPEMACHINE

De oeuvre-expositie in Groningen bevat niet alleen originele werken. Enkele vitrines zijn gevuld met voorwerpen die heel dicht bij Jean Dulieu stonden.

U vindt er zijn typemachine en het tekenplankje waarop hij z'n strips tekende. Hier zie je weer een beetje de 'uitvinder' Dulieu, want met het plankje kon hij mooie gelijkvormige stripkaders trekken. Een los plastic schuifje stelde hem in staat op elke denkbare plaats in de strook verticale kaderlijnen aan te brengen.
Beide voorwerpen staan temidden van huiselijke voorwerpen, zoals de foto's van z'n kinderen en z'n pijpenrekje.
In een andere vitrine staan poppen, die hij in de jaren 1947 en '48 op Terschelling voor de Paulus-poppenkast maakte. Slechts Oehoeboeroe, Gregorius en Rein de vos overleefden alle verhuizingen en kwamen uiteindelijk in het Paulus Archief terecht. Om hen heen liggen houtsnijrestanten uit de jaren veertig.
Bijzonder zijn ook de eieren die door zijn vrouw Kitty werden beschilderd. Het beschilderen van de lege kalkschalen werd door haar man vastgelegd in een ontroerende potloodtekening.

BOUTERBODE 47 - redactie: Maarten J. de Meulder - postadres: Dobbenwal 47, 9407 AD Assen - mailadres: bouterbode@paulusarchief.nl - drukwerk: De Marge, Groningen - abonnement: € 7,50 voor bode 46 t/m 50 op Ingbank 3945495 tnv Uitg. De Meulder te Assen - of via aankoop in de webwinkel van de uitgeverijwebsite www.demeulder.nl - verantwoording Paulus-illustraties: © erven Jean Dulieu - tijdschriftcode ISSN 1388-2465.

De brieven vlogen ons afgelopen maanden weer om de oren. En dat allemaal om die prachtige boekenlegger te bemachtigen!

BRIEVEN VAN PAULUS

In het begin van de jaren zeventig hadden we een nichtje, dat zo af en toe een poosje bij ons thuis kwam logeren, omdat haar moeder de opvoeding niet altijd aankon. Mijn ouders hadden daar geen enkel probleem mee, zolang ze maar meedeed met het gezinsleven. Daarbij hoorde ook de gang naar de kerk, tijdens het weekend. De eerstvolgende zondagochtend gingen wij dus één familielid rijker naar de kerk. Na wat inleidende woorden vertelde onze dominee te willen beginnen met het voorlezen van één van de brieven van Paulus, waarop ons nichtje verheugd opsprong en enthousiast uitriep: 'Ha, Paulus de boskabouter!'
Of dat in onze Groningse plattelandsgemeente door alle kerkgangers werd gewaardeerd, weet ik niet meer, maar wij hebben er toen in elk geval hartelijk om gelachen.

Ernst Leeftink
Assen

PAULUS EN TATOE

Jaren geleden stond er een meneer in de Bouterbode die een tatoeage had van Paulus, dit vond men erg bijzonder. En dat is het natuurlijk ook. Echter, mijn jongere broer, Sven Lichthart, heeft liefst drie Jean Dulieu tekeningen op zijn lichaam laten vereeuwigen! Op zijn linker onderarm is zijn eerste Paulus: een wat schuchtere, vriendelijke Paulus, die een takje vasthoudt. Als tegenhanger hiervan heeft hij op de binnenkant van dezelfde onderarm een boze, geïrriteerde Paulus getatoeëerd. (Helaas heb ik van deze geen foto) Op zijn andere onderarm, de rechter, heeft hij een tevreden grijnzende Eucalypta laten tatoeëren. Net als mijn vader, mijn zus en ikzelf is mijn broer al jaren verstokt Paulus liefhebber, vandaar dat hij graag deze figuren permanent op zijn lichaam wilde hebben.
Veel succes met het bewaken van het Paulus Archief.

Jolanda Lichthart
Roden

ONS GROTE BOS

Stel je voor, 5 jaar oud en wonend in een klein 'bijhuisje' (schuurtje) naast een hotel in het bos in Soestdijk, vol verwachting luisterend naar de ontwikkelingen rondom Paulus, Krakas en Eucalypta op de radio.
De houtkachel slaat rooie vonken tegen het glas en de chocomelpot wordt warm gestookt op de kachel. De kachel is aan, want broer van 11 heeft het hout vandaag kunnen hakken. Dat doet hij voor het hotel, maar dan krijgen wij hout om ons warm te houden. Er is niet veel geld, want moeder moet iedere dag naar het sanatorium aan de overkant om vader bij te staan. Vader heeft blijkbaar TBC opgelopen in de Japanse kolenmijnen in de oorlog. In Zonnegloren wordt hij beter gemaakt. De spannende afleveringen van Paulus, de geluiden en stemmen verplaatsen ons naar een machtige sprookjeswereld. Alle drie in het bed onder de deken en moeder op de stoel. Wij luisteren gefascineerd en vol genot. Voor een tijdje zijn we in een andere wereld waar alles mogelijk is en waar dieren spreken in een bos dat lijkt op het bos waar wij nu toevallig ook in wonen.
Ik woon nu in Australië en als ik aan die tijd terugdenk, kruipt het genot en welzijn weer door me heen, vol saamhorigheid en verbondenheid.

Emily Werlemann
Sydney, Australië

Alle briefschrijvers kregen een Paulus-boekenlegger toegestuurd.

CATALOGUS *DE KUNST VAN JEAN DULIEU*

Bij de expositie **De kunst van Jean Dulieu** werd ook een catalogus uitgegeven. Het boek bevat bondige informatie over de reis van Paulus de boskabouter langs krant, tijdschrift en boekuitgave. Andere hoofdstukken beschrijven onderwerpen als het vele schetswerk, uitvindingen en vreemde wezens.

Natuurlijk is er in de catalogus ruime aandacht voor het andere, onbekende werk van de kunstenaar, zoals de schetstekeningen, zijn reisimpressies, landschappen, bomen en met potlood getekende portretten.

Een jaartallenoverzicht stelt de lezer tenslotte in staat de belangrijkste feiten uit het leven van Dulieu in de tijd te plaatsen.

Het boek **De kunst van Jean Dulieu** is voorzien van een gekartonneerd omslag en is geheel in kleur uitgevoerd. De 96 pagina's zijn gevuld met vele mooie voorbeelden uit het oeuvre van Jean Dulieu.

De kunst van Jean Dulieu
Uitgeverij De Meulder
ISBN 978 90 6447 136 0
Prijs € 14,90

HET OEUVRE VAN JEAN DULIEU

(vervolg van pagina 1)

De vele reisimpressies, landschappen, bomen en portrettekeningen tonen de bezoeker dat Dulieu veel meer in zijn mars had dan alleen de bekende strips, pentekeningen en aquarellen met voorvallen uit het grote bos.

Het interessante is dat beide onderdelen van de tentoonstelling, het bekende en het onbekende deel, hun eigen aantrekkingskracht op de bezoeker hebben. Bij de tekeningen van Paulus geven de schetspagina's een goede kijk op de werkdrift van Dulieu. Ook is het voor velen een geweldige ervaring om met de neus op de originele aquarellen te staan, die 'in het echt' veel helderder en contrastrijker zijn dan in druk. Daarnaast is er verbazing over de balpentekeningen en ontzag voor het engelengeduld waarmee Dulieu zijn potloodwerken gemaakt moet hebben.

Wie op deze expositie het vrije werk van Jean Dulieu beschouwt, zal zich niet kunnen onttrekken aan een gevoel van spijt dat het hem nooit is gelukt daar iets mee te doen. Een enkele keer verscheen een uitgave zonder Paulus, maar het kostte hem keer op keer veel moeite zoiets van de grond te krijgen.

De overtuiging waarmee Dulieu experimenteerde met kleur, met balpen en uiteindelijk met potlood, zijn een genot om naar te kijken. Zo vormt deze expositie een eerbetoon aan de man die zich niet in een hokje liet stoppen. Hij was striptekenaar, schrijver en illustrator. Hij was echter ook musicus, stemkunstenaar en poppenmaker. Daarmee was Jean Dulieu een bijzonder talentvol kunstenaar, creatief, gedreven en overtuigd van zijn kunnen.

De kunst van Jean Dulieu
wordt tot 9 april 2012 tentoongesteld in
Het Nederlands Stripmuseum Groningen
Westerhaven 71, 9718 AC Groningen
Open van di. t/m zo. van 10.00 tot 17.00 uur

Wekelijkse verhalen in kleur

Wie reist kan veel verhalen

Ontwor(s)teling

Het Nederlands Stripmuseum Groningen

De kunst van Jean Dulieu

17 november 2011
9 april 2012

Westerhaven 71 • Groningen
www.stripmuseum.nl